

**Karistusseadustiku muutmise ja sellest tulenevate teiste seaduste muutmise seadus
(muudatused seoses ennetähtaegse vabanemise, kriminaalhoolduse ja
oportuniteediga)**

§ 1. Karistusseadustiku muutmine

§ 69. Üldkasulik töö

(1) Kohus võib aresti või kuni kaheaastast vangistust mõistes või käesoleva seadustiku §-s 73 või 74 sätestatud korras tingimisi kohaldatud vangistust täitmisele pöörates asendada selle üldkasuliku tööga. Ühele päevale arestile või vangistusele vastab üks tund üldkasulikku tööd, mida ei mõisteta vähem kui viis tundi. Arest või vangistus asendatakse üldkasuliku tööga üksnes süüdlase nõusolekul.

(2) Üldkasuliku töö kestus ei tohi ületada kaheksat tundi päevas. Kui süüdlane teeb üldkasulikku tööd muust tööst ja õpingutest vabal ajal, ei tohi üldkasuliku töö kestus ületada nelja tundi päevas. Üldkasuliku töö eest süüdlasele tasu ei maksta.

(3) Üldkasuliku töö mõistmisel määrab kohus selle tegemise tähtaja, mis ei või ületada kuritegude puhul kahtekümmend nelja kuud ning väärtegude puhul kahteist kuud. Kohus võib tähtaja kulgemise peatada süüdlase haiguse või perekondliku olukorra tõttu või ajaks, kui süüdlane on aja-, asendus- või reservteenistuses. Tähtaja kulgemise peatamisel ning uue tähtaja määramisel tuleb kohtul arvestada vastava süüteo eest ettenähtud üldkasuliku töö üldist tähtaega.

(4) Üldkasuliku töö tegemisel peab süüdlane järgima kontrollnõudeid ning täitma talle pandud kohustusi vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatule. Süüdlasele määratud üldkasuliku töö tunnid võib kuni ühe neljandiku ulatuses lugeda kaetuks uue kuriteo toimepanemise riski vähendavates tegevustes osalemisega.

[\[RT I, 19.03.2019, 3\]](#) - jõust. 01.07.2019]

(5) Üldkasulikule tööle rakendatud süüdlasele laienevad töö- ja tervisekaitset reguleerivad õigusaktid. Vajaduse korral määrab kohus enne aresti või vangistuse asendamist süüdlasele tervisekontrolli eesmärgiga selgitada, kas süüdlase tervises seisund võimaldab tal teha üldkasulikku tööd.

(6) Kui süüdlane hoiab üldkasulikust tööst kõrvale, ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada, kohus või kriminaalhooldusametnik määrata süüdlasele lisaks käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatud kohustusi või kohus pikendada töö tegemise tähtaega, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud üldkasuliku töö üldist tähtaega, või pöörata süüdlasele mõistetud aresti või vangistuse täitmisele. Aresti või vangistuse täitmisele pööramisel arvestatakse karistusest kantuks süüdlase tehtud üldkasulik töö, mille üks tund võrdub ühe päeva aresti või vangistusega. Alla kümne päevase aresti täitmisele pööramise korral arvestatakse karistusest kantuks süüdlase tehtud üldkasuliku töö tunnid proportsionaalselt mõistetud arestiga.

(7) Kui süüdlane paneb üldkasuliku töö tegemise ajal toime uue kuriteo, mille eest teda karistatakse vangistusega, asendatakse talle mõistetud üldkasuliku töö tegemata osa käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud vahekorras. Liitkaristus mõistetakse vastavalt käesoleva seadustiku § 65 lõikes 2 sätestatule.

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

§ 69². Vangistuse asendamine raviga

(1) Kui isikule mõistetakse kuuekuuline kuni kaheaastane vangistus teo eest, mille ta on toime pannud ravitava või kontrollitava psüühikahäire tõttu, võib kohus asendada vangistuse raviga.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud võib seksuaalkurjategijate kompleksravi korral kohaldada üksnes osalise asendamisenä.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud võib kohaldada tingimisi ennetähtaegse vabastamise eeldusena.

(4) Vangistus asendatakse raviga üksnes isiku kirjalikul nõusolekul, mille ta saab anda pärast seda, kui talle on selgitatud kõiki raviga kaasnevaid mõjusid.

(5) Ravi tähtaeg ei või olla lühem kui kaheksateist kuud ega pikem kui kolm aastat.

[RT I, 26.02.2014, 1 - jõust. 08.03.2014]

(6) Ravi käesoleva paragrahvi tähenduses on:

1) narkomaanide sõltuvusravi isikule, kes on kuriteo toime pannud narkomaania tõttu;

[RT I, 26.02.2014, 1 - jõust. 08.03.2014]

2) seksuaalkurjategijate kompleksravi täisealisele isikule, kes on kuriteo toime pannud seksuaalsuunitluse häire tõttu.

(7) Ravi seisneb süüdlase allutamises statsionaarsele või ambulatoorsele ravile, mille eesmärk on kuriteo toimepanemise põhjuseks olnud psüühikahäire ravimine või selle häire kontrolli all hoidmine.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(8) Ravi ajal peab süüdlane järgima kontrollnõudeid ning täitma talle pandud kohustusi vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatule.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(9) Kui süüdlane hoiab ravist kõrvale, ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada, kohus või kriminaalhooldusametnik määrata talle lisaks käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatud kohustusi ja allutada süüdlane täiendavalt elektroonilisele valvele tema nõusolekul või kohus pöörata süüdlasele mõistetud vangistuse täitmisele. Kui süüdlane võtab enne ravi tähtaja lõppemist tagasi ravi kohaldamise nõusoleku või kui ravi katkestatakse arsti ettekirjutusel ravi kõrvalmõjude või muu meditsiinilise näidustuse tõttu, pöörab kohus süüdlasele mõistetud vangistuse täitmisele.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(10) Kui süüdlane paneb ravi ajal toime uue kuriteo, mille eest teda karistatakse vangistusega, lõpetatakse tema suhtes ravi kohaldamine ning talle mõistetakse liitkaristus vastavalt käesoleva seadustiku § 65 lõikes 2 sätestatule.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(11) Ravi rahastatakse tervishoiuteenuste korraldamise seaduses sätestatud korras.

[RT I, 15.06.2012, 2 - jõust. 01.06.2013]

5. peatükk

KARISTUSEST VABASTAMINE

§ 73. Karistusest tingimisi vabastamine

(1) Kui kohus, arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid ja süüdlase isikut, leiab, et mõistetud tähtajalise vangistuse ärakandmine või rahalise karistuse tasumine süüdlase poolt ei ole otstarbekas, võib ta määrata, et süüdlase suhtes jäetakse karistus täielikult või osaliselt tingimisi kohaldamata. Karistuse võib täielikult jätta tingimisi kohaldamata, kui käesoleva seadustiku eriosast ei tulene teisiti. Jättes karistuse tingimisi kohaldamata, ei pöörata mõistetud karistust täielikult või osaliselt täitmisele, kui süüdlane ei pane kohtu määratud katseajal toime uut tahtlikku kuritegu ning käesoleva paragrahvi lõigetest 4 ja 5 ei tulene teisiti.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

(2) Kui kohus otsustab, et mõistetud vangistust või rahalist karistust ei pöörata osaliselt täitmisele, määrab kohus, milline osa vangistusest või rahalisest karistusest kantakse ära või tasutakse kohe ja millist vangistuse või rahalise karistuse osa tingimisi ei pöörata täitmisele. Kuriteo toimepanemise ajal nooremale kui kaheksateistaastasele isikule kohe ärakandmisele kuuluva vangistuse kestus on kuni 30 päeva.

(3) Katseajaks määratakse üks kuni viis aastat.

(4) Kui süüdlane paneb katseajal toime uue kuriteo, mille eest teda karistatakse vangistusega, mõistetakse liitkaristus vastavalt käesoleva seadustiku § 65 lõikes 2 sätestatule. Kui uus kuritegu pandi toime ettevaatamatusest, võib kohus uuesti kohaldada liitkaristusest tingimisi vabastamist. Kui uus kuritegu pandi toime tahtlikult, võib kohus uuesti kohaldada liitkaristusest tingimisi vabastamist koos käitumiskontrolliga, allutades süüdlase elektroonilisele valvele käesoleva seadustiku § 75 lõike 2 punktis 9 või 10 sätestatud korras. Vangistuse täitmisele pööramise korral võib kohus asendada selle üldkasuliku tööga käesoleva seadustiku §-s 69 sätestatud korras.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

(5) Kui süüdlane paneb katseajal toime uue kuriteo, mille eest teda karistatakse rahalise karistusega, mõistetakse liitkaristus vastavalt käesoleva seadustiku § 65 lõikes 2 sätestatule. Sellisel juhul võib kohus jätta eelmise kuriteo eest mõistetud karistuse täitmisele pööramata, määrates, et uue kuriteo eest mõistetud rahaline karistus viiakse täide iseseisvalt.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

§ 74. Karistusest tingimisi vabastamine süüdlase allutamise ja käitumiskontrollile

(1) Kui kohus, arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid ja süüdlase isikut, leiab, et mõistetud tähtajalise vangistuse ärakandmine süüdlase poolt ei ole otstarbekas, võib ta määrata, et süüdlase suhtes jäetakse vangistus täielikult või osaliselt tingimisi kohaldamata. Karistuse võib täielikult jätta tingimisi kohaldamata, kui käesoleva seadustiku eriosast ei tulene teisiti. Jättes karistuse tingimisi kohaldamata, ei pöörata mõistetud karistust täielikult või osaliselt täitmisele, kui süüdlane ei pane kohtu määratud katseajal toime uut kuritegu, täidab talle katseajaks kooskõlas käesoleva seadustiku §-ga 75 pandud kontrollnõudeid ja kohustusi ning käesoleva paragrahvi lõigetest 4–6 ei tulene teisiti.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

(2) Kui kohus otsustab, et mõistetud vangistust ei pöörata osaliselt täitmisele, määrab kohus, milline osa vangistusest kantakse ära kohe ja millist vangistuse osa tingimisi ei pöörata täitmisele. Kuriteo toimepanemise ajal noorema kui kaheksateistaastase isiku kohe ärakandmisele kuuluva vangistuse kestus ei või ületada 30 päeva.

(3) Katseajaks määratakse kuus kuud kuni viis aastat.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

(4) Kui süüdlane katseajal ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi või paneb toime tema karistamise aluseks olnud kuriteoga samalaadse väärteo, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada, kohus või kriminaalhooldusametnik määrata talle lisaks käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatud kohustusi või kohus pikendada katseaega kuni ühe aasta võrra või pöörata karistuse täitmisele.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

(5) Kui süüdlane paneb katseajal toime uue kuriteo, mille eest teda karistatakse vangistusega, mõistetakse liitkaristus vastavalt käesoleva seadustiku § 65 lõikes 2 sätestatule. Kui uus kuritegu pandi toime ettevaatamatusest, võib kohus uuesti kohaldada liitkaristusest tingimisi vabastamist. Kui uus kuritegu pandi toime tahtlikult, võib kohus uuesti kohaldada liitkaristusest tingimisi vabastamist koos käitumiskontrolliga, allutades süüdlase elektroonilisele valvele käesoleva seadustiku § 75 lõike 2 punktis 9 või 10 sätestatud korras. Vangistuse täitmisele pööramise korral võib kohus asendada selle üldkasuliku tööga käesoleva seadustiku §-s 69 sätestatud korras.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

(6) Kui süüdlane paneb katseajal toime uue kuriteo, mille eest teda karistatakse rahalise karistusega, mõistetakse liitkaristus vastavalt käesoleva seadustiku § 65 lõikes 2 sätestatule. Sellisel juhul võib kohus jätta eelmise kuriteo eest mõistetud karistuse täitmisele pööramata, määrates, et uue kuriteo eest mõistetud rahaline karistus viiakse täide iseseisvalt.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

§ 75. Käitumiskontroll

(1) Süüdlase allutamisel käitumiskontrollile, võib kohus määrata, et käitumiskontrolli ajal on süüdlane kohustatud järgima järgmisi kontrollnõudeid:

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

- 1) elama kohtu määratud alalises elukohas;
- 2) ilmuma kriminaalhooldaja määratud ajavahemike järel kriminaalhooldusosakonda registreerimisele;
- 3) alluma kriminaalhooldaja kontrollile oma elukohas ning esitama talle andmeid oma kohustuste täitmise ja elatusvahendite kohta;
- 4) saada kriminaalhooldusametnikult eelneva loa elukohast lahkumiseks Eesti territooriumi piires kauemaks kui viieteistkümneks päevaks;

[\[RT I, 20.12.2012, 3\]](#) - jõust. 01.01.2013]

- 5) saada kriminaalhooldusametnikult eelneva loa elu-, töö- või õppimiskoha vahetamiseks;
- 6) saada kriminaalhooldusametnikult eelneva loa Eesti territooriumilt lahkumiseks ja väljaspool Eesti territooriumi viibimiseks.

[\[RT I, 20.12.2012, 3\]](#) - jõust. 01.01.2013]

(2) Arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid ning süüdlase isikut, võib kohus või süüdlase nõusolekul kriminaalhooldusametnik käesolevas seadustikus sätestatud juhtudel määrata, et süüdlane on käitumiskontrolli ajal kohustatud:

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

- 1) heastama kuriteoga tekitatud kahju määratud ajaks;
- 2) mitte tarvitama alkoholi;

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

- 2¹) mitte omama või tarvitama narkootilisi või psühhotroopseid aineid;

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

- 3) mitte omama, kandma ja kasutama relva;
- 4) otsima endale töökoha, omandama üldhariduse või eriala määratud tähtajaks;
- 5) alluma ettenähtud ravile, kui ta on selleks eelnevalt nõusoleku andnud;
- 6) täitma ülalpidamiskohustust;
- 7) mitte viibima määratud paikades ega suhtlema määratud isikutega;
- 8) osalema sotsiaalprogrammis;

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

- 9) alluma elektroonilisele valvele, kui ta on selleks eelnevalt nõusoleku andnud;

[\[RT I 2010, 44, 258\]](#) - jõust. 01.01.2011]

- 10) alluma alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valvele, kui ta on selleks eelnevalt nõusoleku andnud;

[\[RT I, 07.07.2017, 1\]](#) - jõust. 01.11.2017]

- 11) muu asjakohane kohustus, kui ta on selleks eelnevalt nõusoleku andnud.

(3) Kohus võib muuta, asendada või tühistada süüdlasele käitumiskontrolli ajaks määratud kontrollnõudeid või kohustusi või panna süüdlasele täiendavaid kontrollnõudeid või kohustusi vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatule.

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

(3¹) Kriminaalhooldusametnik võib muuta või asendada süüdlasele käitumiskontrolli ajaks määratud kohustusi või panna süüdlasele lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kohustusi. Kui süüdlane ei anna käesoleva paragrahvi lõike 2 sissejuhatavas osas nimetatud nõusolekut, esitab kriminaalhooldusametnik erakorralise ettekande kohtule.

(4) Kui süüdlane lubab oma käitumist parandada ja võtab endale käesoleva paragrahvi lõikes 2 loetlemata kohustusi, võib kohus need kohustustena kinnitada

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015] (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kontrollnõuete täitmine peatub osaliselt täitmisele pööratud vangistuse kandmise ajaks.

(6) Kui süüdlane on katseajal vähemalt kuue kuu jooksul järginud käesoleva paragrahvi lõigete 1–4 alusel määratud kontrollnõudeid ja täitnud talle pandud kohustusi, võib kohus vabastada süüdlase edasisest kontrollnõuete järgimisest ja talle käitumiskontrolli ajaks määratud kohustuste täitmisest. Sellisel juhul säilib süüdlasel katseaja lõpuni kohustus hoiduda uue kuriteo toimepanemisest.

[\[RT I, 12.07.2014, 1\]](#) - jõust. 01.01.2015]

§ 76. Vangistusest tingimisi ennetähtaegne vabastamine süüdlase allutamisega käitumiskontrollile

(1) Teise astme kuriteos või ettevaatamatus esimese astme kuriteos süüdlase võib kohus katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastada, kui ta on tegelikult ära kandnud:

1) vähemalt ühe kolmandiku mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud, ning nõustunud käesoleva seadustiku § 75 lõike 2 punktis 9 sätestatud elektroonilise valve kohaldamisega või

2) vähemalt poole mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud.

(1¹) Teise astme kuriteos või ettevaatamatus esimese astme kuriteos süüdlane vabaneb katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest, kui ta on tegelikult ära kandnud vähemalt kaks kolmandikku mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud, ja kohus ei ole keelanud kinnipeetava vabastamist.

(2) Tahtlikus esimese astme kuriteos süüdlase võib kohus katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastada, kui ta on tegelikult ära kandnud:

1) vähemalt poole mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud, ning nõustunud käesoleva seadustiku § 75 lõike 2 punktis 9 sätestatud elektroonilise valve kohaldamisega või

2) vähemalt kaks kolmandikku mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud.

(2¹) Tahtlikus esimese astme kuriteos süüdlane vabaneb katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest, kui ta on tegelikult ära kandnud vähemalt kolm neljandikku mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud, ja kohus ei ole keelanud kinnipeetava vabastamist.

(3) Tingimisi enne tähtaega ei vabastata süüdlast, keda on karistatud vähemalt kaheaastase vangistusega ja kellel on jäänud mõistetud karistusajast kanda vähem kui kaks kuud.

(4) Tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamise otsustamisel arvestab kohus kuriteo toimepanemise asjaolusid, süüdlase isikut, varasemat elukäiku ning käitumist karistuse kandmise ajal, sealhulgas osalemist uue kuriteo toimepanemise riski vähendavates tegevustes või nõusolekut osaleda sellistes tegevustes käitumiskontrolli ajal, samuti tema elutingimusi ja neid tagajärgi, mida võib süüdlasele kaasa tuua tingimisi enne tähtaega karistusest vabastamine.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(5) Katseae määratakse ärakandmata karistusaja ulatuses, kuid mitte lühemana kui kuus kuud. Katseajaks allutatakse süüdlane käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatud käitumiskontrollile, kuid mitte rohkem kuni kahekümne neljaks kuuks.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 või lõike 2 punkti 2 alusel tingimisi enne tähtaega vabastatavale süüdlasele võib kohus tema nõusolekul panna täiendavalt kohustuse alluda käesoleva seadustiku § 75 lõike 2 punktis 9 sätestatud elektroonilisele valvele.

(7) Kui süüdlane katseajal ei järgi kontrollnõudeid, ei täida talle pandud kohustusi või ei allu elektroonilisele valvele või paneb toime tema karistamise aluseks olnud kuriteoga samalaadse väärteo, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada, kohus või kriminaalhooldusametnik määrata talle lisaks käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatud kohustusi või kohus pikendada käitumiskontrolli aega kuni katseaja lõpuni või pöörata kandmata jäänud karistuse osa täitmisele.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

(8) Kui süüdlane paneb katseajal toime uue tahtliku kuriteo, mille eest teda karistatakse vangistusega, viiakse kandmata jäänud karistuse osa täide. Sellisel juhul mõistetakse liitkaristus vastavalt käesoleva seadustiku § 65 lõikes 2 sätestatule.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

§ 76¹. Kuriteo alaealisena toime pannud süüdlase vangistusest tingimisi ennetähtaegne vabastamine ja allutamine käitumiskontrollile

(1) Kohus võib vabastada katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest süüdlase, kes oli kuriteo toimepanemise ajal noorem kui kaheksateistaastane:

1) teise astme kuriteo või ettevaatamatu esimese astme kuriteo korral, kui ta on tegelikult ära kandnud vähemalt ühe kolmandiku mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud;

2) esimese astme tahtliku kuriteo korral, kui ta on tegelikult ära kandnud vähemalt poole mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud.

(2) Süüdlane, kes oli kuriteo toimepanemise ajal noorem kui kaheksateistaastane, vabaneb katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest:

1) teise astme kuriteo või ettevaatamatu esimese astme kuriteo korral, kui ta on tegelikult ära kandnud vähemalt poole mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud, ja kohus ei ole keelanud kinnipeetava vabastamist;

2) esimese astme tahtliku kuriteo korral, kui ta on tegelikult ära kandnud vähemalt kaks kolmandikku mõistetud karistusajast, kuid mitte vähem kui neli kuud, ja kohus ei ole keelanud kinnipeetava vabastamist.

(3) Tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamise otsustamisel ja käitumiskontrolli ajaks kontrollnõuete ja kohustuste määramisel ning nende järgimata jätmisele ja katseajal uue tahtliku kuriteo toimepanemisele kohaldatakse käesoleva seadustiku §-s 76 sätestatud.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

§ 77. Eluaegsest vangistusest tingimisi vabastamine süüdlase allutamise ja käitumiskontrollile

(1) Eluaegse vangistusega karistatud isiku võib kohus katseajaga tingimisi karistusest vabastada, kui süüdlane on karistusajast tegelikult ära kandnud vähemalt kakskümmend viis aastat.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel arvestatakse käesoleva seadustiku § 76 lõikes 4 sätestatud.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(3) Katseajaks määratakse viis kuni kümme aastat, millest vähemalt kolmeks aastaks allutatakse süüdlane käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatud käitumiskontrollile.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(3¹) Kui süüdlane katseajal ei järgi kontrollnõudeid, ei täida talle pandud kohustusi või ei allu elektroonilisele valvele, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada, kohus või kriminaalhooldusametnik määrata talle täiendavaid kohustusi vastavalt käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatule või kohus pikendada käitumiskontrolli aega, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tähtaega, või pöörata karistuse täitmisele.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(4) Kui isik paneb katseajal toime uue tahtliku kuriteo, saadetakse ta eluaegset vangistust kandma.

§ 78. Katseaja arvestamine

Katseaeg hakkab kulgema:

1) käesoleva seadustiku §-des 73 ja 74 sätestatud juhtudel kohtulahendi kuulutamisel, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatud käitumiskontrolli nõuete osas, mille kohaldamist alustatakse pärast kohtulahendi jõustumist;

2) käesoleva seadustiku §-des 76, 76¹ ja 77 sätestatud juhtudel kohtulahendi jõustumisest.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

3) käesoleva seadustiku § 76 lõikes 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõikes 2 sätestatud juhtudel isiku vanglast vabanemise kuupäevast.

§ 87. Alaealisele ja noorele täiskasvanule kohaldatavad mõjutusvahendid

[RT I, 05.12.2017, 1 - jõust. 01.01.2018]

(1) Kohus võib vähemalt neljateist-, kuid alla kaheksateistaastaselt kuriteo toimepannud isikule, kelle kõlbelise ja vaimse arengu tase ning võime oma teo keelatusest aru saada või oma käitumist vastavalt sellele arusaamisele juhtida on piiratud, kohaldada järgmisi mõjutusvahendeid:

- 1) hoiatus;
- 2) sotsiaalprogramm;
- 3) kuriteoga tekitatud kahju hüvitamine või heastamine;
- 4) sõltuvus- või muu ravi;
- 5) vahendusteenus;

[RT I, 06.01.2023, 1 - jõust. 01.04.2023]

- 6) allutamine käitumiskontrollile vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatule;
- 7) 5–60 tundi üldkasulikku tööd;
- 8) liikumisvabaduse piirang, vajaduse korral koos allutamisega elektroonilisele järelevalvele vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75¹ sätestatule;
- 9) kinnisesse lasteasutusse paigutamine, järgides sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud kinnisesse lasteasutusse paigutamise põhimõtteid;
- 10) muu asjakohane isiku poolt vabatahtlikult võetav kohustus.

(2) Kohus võib vähemalt neljateist-, kuid alla kaheksateistaastaselt väärteo toimepannud isikule, kelle kõlbelise ja vaimse arengu tase ning võime oma teo keelatusest aru saada või oma käitumist vastavalt sellele arusaamisele juhtida on piiratud, kohaldada järgmisi mõjutusvahendeid:

- 1) hoiatus;
- 2) sotsiaalprogramm;
- 3) väärteoga tekitatud kahju hüvitamine või heastamine;
- 4) sõltuvus- või muu ravi;
- 5) vahendusteenus;

[RT I, 06.01.2023, 1 - jõust. 01.04.2023]

- 6) kuni 20 tundi üldkasulikku tööd;
- 7) liikumisvabaduse piirang;
- 8) kinnisesse lasteasutusse paigutamine, järgides sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud kinnisesse lasteasutusse paigutamise põhimõtteid;
- 9) muu asjakohane isiku poolt vabatahtlikult võetav kohustus.

(3) Kohus kohaldab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4, 5, 7 ja 10 ning lõike 2 punktides 4–6 ja 9 loetletud mõjutusvahendeid üksnes isiku eelneval nõusolekul.

(4) Kohus võib isiku, kes oli kuriteo toimepanemise ajal noorem kui kaheksateistaastane, allutada käitumiskontrollile kuni üheks aastaks. Kontrollnõuete järgimata jätmise või pandud kohustuste täitmata jätmise korral võib kriminaalhooldusametnik seda isikut kirjalikult hoiatada või kohus pikendada talle määratud käitumiskontrolli tähtaega kuni ühe aasta võrra, kriminaalhooldusametnik või kohus muuta või asendada talle määratud kohustusi vastavalt käesoleva seadustiku § 75 lõigetes 2, 3 ja 3¹ sätestatule.

(5) Kinnisesse lasteasutusse paigutatakse noorem kui kaheksateistaastane isik kuni üheks aastaks. Kinnises lasteasutuses viibimise ajal ei saa alaealisele kohaldada käitumiskontrolli ega üldkasuliku töö kohustust.

(6) Kohus võib isikule, kes oli süüteo toimepanemise ajal noorem kui kaheksateistaastane, kohaldada liikumisvabaduse piirangut kuni üks aasta ning elektroonilist järelevalvet kuni kuus kuud.

(7) Arvestades alla kahekümne ühe aastase kuriteo toimepannud täisealise isiku vaimse ja sotsiaalse arengu taset ning kuriteo toimepanemise asjaolusid, võib kohus kohaldada talle käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–8 ja 10 sätestatud mõjutusvahendeid.

(8) Kohus võib muuta käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–10 ja lõike 2 punktides 2–9 sätestatud mõjutusvahendite liiki.

[RT I, 05.12.2017, 1 - jõust. 01.01.2018]

§ 87¹. Karistusjärgne käitumiskontroll

(1) Kohus võib kohaldada isiku suhtes pärast vangistuse ärakandmist käitumiskontrolli vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatule, kui:

1) isikut on karistatud vähemalt kaheaastase vangistusega tahtliku kuriteo eest ning enne seda vähemalt üheaastase vangistusega tahtliku kuriteo eest või teda on karistatud vähemalt kaheaastase vangistusega käesoleva seadustiku 9. peatüki 1., 2., 6. või 7. jaos, 11. peatüki 2. jaos või 22. peatüki 1. või 4. jaos sätestatud tahtliku kuriteo eest või muus peatükis sätestatud tahtliku kuriteo eest, mille koosseisutunnus on vägivalla kasutamine;

2) ta on ära kandnud mõistetud vangistuse täies ulatuses ja

3) arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid, süüdlase isikut, varasemat elukäiku ning käitumist karistuse kandmise ajal, samuti tema elutingimusi ja neid tagajärgi, mida võib süüdlasele kaasa tuua karistusjärgse käitumiskontrolli kohaldamine, on alust arvata, et ta võib toime panna uusi kuritegusid.

(2) Kohus kohaldab isiku suhtes pärast vangistuse ärakandmist käitumiskontrolli vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatule, kui:

1) isikut on karistatud käesoleva seadustiku 9. peatüki 1., 2., 6. või 7. jaos, 11. peatüki 2. jaos või 22. peatüki 1. või 4. jaos sätestatud tahtliku esimese astme kuriteo eest või muus peatükis sätestatud tahtliku esimese astme kuriteo eest, mille koosseisutunnus on vägivalla kasutamine;

2) ta on ära kandnud mõistetud vangistuse täies ulatuses ja

3) teda on enne käesoleva lõike punktis 1 nimetatud kuriteo toimepanemist korduvalt karistatud samas punktis nimetatud kuriteo eest.

(2¹) Kui isikul puudub käesoleva seadustiku § 75 lõike 1 punkti 1 tähenduses alaline elukoht, võib kohus kohustada teda teavitama kriminaalhooldusosakonda oma vangistusjärgsest viibimiskohast. Sellisel juhul ei kohaldata isikule käesoleva seadustiku § 75 lõike 1 punktides 3 ja 4 sätestatud ning ta on kohustatud:

1) teavitama kriminaalhooldusosakonda oma viibimiskoha muutmisest;

2) alluma oma viibimiskohas kriminaalhooldusametniku kontrollile ning esitama talle andmeid oma kohustuste täitmise ja elatusvahendite kohta;

3) saada kriminaalhooldusametnikult eelneva loa oma viibimiskohast lahkumiseks Eesti territooriumi piires kauemaks kui viieteistkümneks päevaks.

[RT I, 06.08.2022, 4 - jõust. 01.10.2022]

(3) Karistusjärgse käitumiskontrolli tähtajaks määratakse kuus kuud kuni kolm aastat. Kohus võib lühendada esialgselt määratud kuuekuulisest tähtajast pikemat tähtaega.

(4) Kui süüdlane ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada või kohus pikendada käitumiskontrolli tähtaega korraka kuni ühe aasta võrra, kohus või kriminaalhooldusametnik määrata talle täiendavaid kohustusi vastavalt käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatule.

(5) Kohus võib tühistada, muuta või asendada süüdlasele käitumiskontrolli ajaks määratud kohustusi.

(6) Karistusjärgne käitumiskontroll lõpeb enne tähtaja möödumist, kui:

1) süüdlane asub vangistust kandma või ta paigutatakse psühhiaatrilisele sundravile või

2) talle kohaldatakse uuesti käitumiskontrolli vastavalt käesoleva seadustiku §-s 74 sätestatule.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

§ 2. Kriminaalhooldusseaduse muutmine

§ 2. Kriminaalhooldusalune

Kriminaalhooldusalune on:

1) süüdimõistetu, kelle kohus on seaduses sätestatud korras määranud kriminaalhooldaja järelevalve alla;

2) süüdimõistetu, kelle vangistus on asendatud üldkasuliku tööga või narkomaanide sõltuvusraviga või osaliselt asendatud seksuaalkurjategijate kompleksraviga;

[RT I, 15.06.2012, 2 - jõust. 01.06.2013]

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

3) isik, kelle suhtes on kriminaalmenetlus lõpetatud ning kellele on prokurör või kohus määranud kriminaalmenetluse seadustiku § 201 lõike 2 või § 202 lõike 2 kohaselt kohustused mille täitmist korraldatakse kriminaalhooldusosakonnas;

4) kahtlustatav või süüdistatav, kellel tõkendina kohaldatud vahistamine on asendatud elektroonilisele valvele allumise kohustusega;

[RT I 2010, 44, 258 - jõust. 01.01.2011]

5) kahtlustatav, süüdistatav või süüdimõistetu, kellele kohus on kohaldanud elektroonilise valvega ajutist lähenemiskeeldu või lähenemiskeeldu;

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

6) süüdlane, kelle arest on asendatud üldkasuliku tööga või kellele kohus on määranud üldkasuliku töö tegemise kohustuse karistusseadustiku § 87 alusel;

[RT I, 05.12.2017, 1 - jõust. 01.01.2018]

7) kahtlustatav või süüdistatav, kelle kohta on prokurör või kohus tellinud kohtueelse ettekande.

[RT I, 07.07.2017, 1 - jõust. 01.11.2017]

§ 26. Kriminaalhoolduse teostamine

(1) Kriminaalhoolduse teostamise käigus valvab kriminaalhooldaja prokuratuuri, kohtu või kriminaalhooldusametniku määratud kohustuste täitmise järele, abistab ja nõustab kriminaalhooldusalust nimetatud kohustuste täitmisel ning osutab talle sotsiaalset kohanemist soodustavat abi.

(2) Kriminaalhooldusalusele osutatakse katseaja jooksul abi töö, õppimis- ja elukoha leidmisel, samuti teiste isiklike probleemide lahendamisel.

(3) Kriminaalhooldaja peab soodustama kriminaalhooldusaluse võimet igapäevases elus iseseisvalt toime tulla.

(4) Kriminaalhoolduse teostamisel peab kriminaalhooldaja austama kriminaalhooldusaluse väärikust.

(5) Kriminaalhoolduse teostamiseks vajalikke andmeid töödeldakse vangistusseaduse §-de 5¹–5⁴ kohaselt.

[RT I, 10.03.2015, 4 - jõust. 01.06.2015]

§ 26¹. Kriminaalhooldusalusele keelatud aine tarvitamise kontrollimine

(1) Kui kohus, prokurör või kriminaalhooldusametnik on määranud kriminaalhooldusalusele kohustuse mitte tarvitada alkoholi ja narkootikume, on kriminaalhooldajal õigus kontrollida kriminaalhooldusalust ning tuvastada alkoholi ja narkootikumide tarvitamine. Alkoholi või narkootikumide tarvitamise tuvastamisel lähtutakse korrakaitseseaduse §-des 38–41 sätestatud korrast.

[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

(2) Kui kriminaalhooldusametnik ei pea vajalikuks muude andmete kogumist ja kriminaalhooldusalune ei nõua alkoholisalduse kindlaksmääramist veres või väljahingatavas õhus või narkootikumide tarvitamise tuvastamist verest või bioloogilisest vedelikust võetud prooviga, võib piirduda indikaatorvahendi kasutamisega ning isikul esinevate alkoholi või narkootikumide tarvitamise tunnuste kirjeldusega.

(3) Indikaatorvahendi kasutamise ning isikul alkoholi või narkootikumide tarvitamise tunnuste esinemise või puudumise kohta koostab kriminaalhooldusametnik protokoll. Indikaatorvahendi kasutamise ning kriminaalhooldusalusel esinenud alkoholi või narkootikumide tarvitamisele viitavate tunnuste protokoll vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(4) Kui kriminaalhooldusalune nõuab alkoholisalduse kindlaksmääramist veres või narkootikumide tarvitamise tuvastamist verest või bioloogilisest vedelikust võetud prooviga, peab kriminaalhooldusalune hüvitama vere- või bioloogilise vedeliku proovi (edaspidi *proov*)

võtmise, säilitamise ja edastamise ning uuringu tegemisega kaasnenud kulutused, välja arvatud juhul, kui proov on negatiivne. Sel juhul kannab kulud vangla. Positiivset proovi kinnitav dokument on täitedokument täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 21 tähenduses.

[RT I, 22.03.2024, 1 - jõust. 01.04.2024]

(5) Kui proov võetakse tervishoiuteenuse osutaja juures, korraldab kriminaalhooldaja või vangla võetud proovi toimetamise riiklikku ekspertiisiasutusse uuringu tegemiseks ja alkoholi või narkootikumide tarvitamise tuvastamiseks.

(6) Kui kriminaalhooldusalune keeldub indikaatorvahendiga kontrollist, proovi andmiseks tervishoiuteenuse osutaja juurde minekust, samuti tervishoiuteenuse osutaja juures proovi andmisest, on tegemist kriminaalhooldaja kontrollile mitteallumisega. Sellisel juhul loeb kriminaalhooldaja kriminaalhooldusaluse tegevuse karistusseadustiku § 75 lõike 1 punkti 3 kohaseks kontrollinõude rikkumiseks.

[RT I, 20.12.2012, 3 - jõust. 01.01.2013]

§ 26². Kriminaalhooldusaluse hoiatamine ning kohustuste muutmise, asendamine ja täiendavate kohustuste panemine

(1) Kriminaalhooldusametnik võib karistusseadustikus ja kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud juhtudel kriminaalhooldusalust hoiatada, kriminaalhooldusaluse nõusolekul muuta või asendada talle käitumiskontrolli ajaks määratud kohustusi või panna talle täiendavaid kohustusi.

(2) Kriminaalhooldusaluse nõusolek ja kriminaalhooldusametniku otsus vormistatakse kirjalikult.

(3) Kui kriminaalhooldusalune ei nõustu kriminaalhooldusametniku käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt tehtavate otsustega, esitab kriminaalhooldusametnik erakorralise ettekande kohtule või prokuratuurile käesoleva seaduse § 31 kohaselt.

§ 31. Erakorraline ettekanne

(1) Kriminaalhooldusametnik esitab kohtule või prokuratuurile kriminaalhooldusaluse kohta erakorralise ettekande karistusseadustikus või kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud juhtudel.

[RT I 2010, 44, 258 - jõust. 01.01.2011]

(2) Erakorraline ettekanne sisaldab andmeid tuvastatud rikkumise asjaolude kohta, kokkuvõtet kriminaalhooldusaluse seletusest, kriminaalhooldusametniku hinnangut katseaja senisele kulgemisele ning kriminaalhooldusametniku põhjendatud ettepanekut täiendavate kohustuste määramise, käitumiskontrolli tähtaja pikendamise, alaealisele kriminaalhooldusalusele kohaldatavate mõjutusvahendite liigi muutmise või karistuse täitmisele pööramise kohta.

(2¹) Erakorraline ettekanne kahtlustatava, süüdistatava või süüdimõistetu poolt elektroonilisele valvele allumise kohustuse rikkumise kohta sisaldab andmeid tuvastatud rikkumise asjaolude kohta, kriminaalhooldusaluse seletuse kokkuvõtet ning kriminaalhooldusametniku ettepanekut elektroonilise valve kohaldamise lõpetamiseks ning vahistamise kohaldamiseks või elektroonilise valve kohaldamise lõpetamiseks ning vangistuse kohaldamiseks. Vangistuse kohaldamise ettepanekule lisatakse ka elektroonilise valve all viibitud päevade arv.

[RT I 2010, 44, 258 - jõust. 01.01.2011]

(2²) Kui kriminaalhooldusalune hoidub kõrvale talle määratud narkomaanide sõltuvusravist või seksuaalkurjategijate kompleksravist, esitab selle rikkumise tuvastanud kriminaalhooldusametnik kohtule ettekande, mis sisaldab andmeid rikkumise asjaolude kohta, kokkuvõtet kriminaalhooldusaluse seletusest ning ettepanekut sõltuvusravi või kompleksravi kohaldamise lõpetamiseks ja vangistuse täitmisele pööramiseks.

[RT I, 15.06.2012, 2 - jõust. 01.06.2013]

(3) Kui kriminaalhooldusalune hoidub kõrvale talle määratud üldkasuliku töö tegemise kohustuse täitmisest, esitab selle rikkumise tuvastanud kriminaalhooldusametnik prokurörile ettekande, mis sisaldab andmeid rikkumise asjaolude kohta, tehtud üldkasuliku töö tundide arvu ning kokkuvõtet kriminaalhooldusaluse seletusest.

(4) Kriminaalhooldusalusele määratud kohustuste kergendamiseks või tühistamiseks, elektroonilise valve tähtaja pikendamiseks või lühendamiseks või esialgu määratud käitumiskontrollist vabastamiseks või selle tähtaja lühendamiseks esitatavas erakorralises ettekandes annab kriminaalhooldusametnik hinnangu katseaja senisele kulgemisele ning esitab põhjendatud ettepaneku.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(5) Kriminaalhooldusaluse kohta, kellele on mõistetud või määratud üldkasulik töö, esitatakse kohtule või prokuratuurile erakorraline ettekanne tähtaja kulgemise peatamiseks kriminaalhooldusaluse haiguse või perekondliku olukorra tõttu või ajaks, kui kriminaalhooldusalune on aja-, asendus- või reservteenistuses. Üldkasuliku töö tähtaja kulgemise peatamist käsitlev ettekanne sisaldab andmeid peatamise aluste ja ettepanekut peatamise aja kohta.

[RT I, 10.07.2012, 2 - jõust. 01.04.2013]

(6) Kui kahtlustatav, süüdistatav või süüdimõistetu, kellele kohus on kohaldanud elektroonilise valveta jälgimist, teavitab kriminaalhooldusametnik viivitamata uurimisasutust või prokuratuuri selle kohustuse rikkumisest. Erakorraline ettekanne rikkumise kohta esitatakse uurimisasutusele või prokuratuurile tema nõudmisel.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

§ 3. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

§ 425. Süüdimõistetu ennetähtaegne karistuse kandmisest vabastamine tema haiguse tõttu

(1) Kui süüdimõistetu on karistuse kandmise ajal parandamatult raskesti haigestunud, teeb karistuse täitmise asukoha järgse maakohtu täitmiskohtunik karistust täitva asutuse juhi esildise ja tervishoiutöötaja arvamuse alusel karistusseadustiku § 79 kohaselt määruse süüdimõistetu edasisest karistuse kandmisest vabastamise kohta.

(2) Kui süüdimõistetu on jäänud pärast kohtuotsuse tegemist, kuid enne karistuse täielikku ärakandmist vaimuhaigeks või nõdrameelseks või kui tal on tekkinud muu raske psüühikahäire, teeb karistuse täitmise asukoha järgse maakohtu täitmiskohtunik karistuse täitmisele pööramata jätmise või karistuse kandmisest vabastamise määruse. Sellisel juhul kohaldab täitmiskohtunik süüdimõistetule karistusseadustiku §-s 86 sätestatud psühhiaatrilist sundravi.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 426. Tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamine

(1) Karistuse täitmise asukoha järgse maakohtu täitmiskohtunik võib pärast süüdimõistetu poolt karistusseadustiku § 76 lõikes 1 või 2, § 76¹ lõikes 1 või §-s 77 sätestatud karistusaja ärakandmist vabastada süüdimõistetu vangistusest tingimisi enne tähtaja lõppemist.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(1¹) Kui täitmiskohtunik keeldub süüdimõistetu tingimisi enne tähtaja lõppemist vangistusest vabastamisest karistusseadustiku § 76 lõike 1 punkti 2 või lõike 2 punkti 2 või § 76¹ lõike 1 alusel ning enne karistusseadustiku § 76 lõikes 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõikes 2 sätestatud tähtaja saabumist süüdimõistetu enne tähtaega vabastamist kohtus enam ei arutata, määrab täitmiskohtunik süüdimõistetule sama seadustiku § 76 lõike 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõike 2 alusel vabanemise puhuks katseaja ja käitumiskontrolli ajal kohaldatavad kohustused.

(2) Kui täitmiskohtunik keeldub süüdimõistetu tingimisi enne tähtaja lõppemist vangistusest vabastamisest, võib ta karistusseadustiku § 76 lõikes 3 sätestatud nõudeid arvestades määrata vabastamise küsimuse uuesti arutamiseks tähtaja, mis on:

- 1) karistusseadustiku § 76¹ lõikes 2 sätestatud tähtajast lühem;
- 2) vangistusseaduse § 76 lõikes 4 sätestatud ühe aasta pikkusest tähtajast pikem või lühem või

- 3) vangistusseaduse § 76 lõikes 4¹ sätestatud kahe aasta pikkusest tähtajast lühem.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(2¹) Vangla või prokuratuuri põhjendatud ettepanekul võib täitmiskohtunik keelata süüdimõistetu karistusseadustiku § 76 lõike 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõike 2 alusel vabastamise. Sellisel juhul määrab täitmiskohtunik tähtaja, mille möödumisel vabastamise küsimust uuesti arutatakse või tähtaja, millal süüdimõistetu vabastatakse, ning vabastamise puhuks katseaja ja käitumiskontrolli ajal kohaldatavad kohustused, kui vangla või prokuratuur ei ole esitanud uuesti ettepanekut keelata süüdimõistetu enne tähtaega vangistusest vabastamine.

(3) Täitmiskohtunik võib määruses loobuda karistusseadustiku § 76, 76¹ või 77 alusel vabastatud süüdimõistetu suhtes käitumiskontrolli kohaldamisest, kui süüdimõistetu antakse välja välisriigile või saadetakse riigist välja.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(4) Täitmiskohtunik võib pöörata kandmata jäänud karistuse osa täitmisele, kui väljaantud või väljasaadetud süüdimõistetu pöördub riiki tagasi tema väljaandmisest või väljasaatmisest alates varem kui kümne aasta möödudes.

[RT I 2006, 46, 333 - jõust. 01.01.2007]

§ 427¹. Kohustuste täitmisel tekkivate küsimuste lahendamine

(1) Kui pärast kriminaalmenetluse lõpetamist ning isikule käesoleva seadustiku § 201 lõikes 2, § 202 lõikes 2 või § 203¹ lõikes 3 sätestatud alustel kohustuse panemist ilmnevad asjaolud, mis oluliselt raskendavad kohustuse täitmist, võib prokuratuur või kohus isikule määratud kohustust tema nõusolekul määrusega muuta või ta kohustusest vabastada. Käesoleva seadustiku § 203¹ lõikes 3 sätestatud alustel pandud kohustuse muutmise või kohustusest vabastamise, välja arvatud menetluskulude tasumise kohustus, puhul on vajalik ka kannatanu nõusolek.

[RT I, 05.12.2017, 1 - jõust. 01.01.2018]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolude esinemisel ning kui käesoleva seadustiku § 201 lõike 2 punktides 3 ja 6 või § 202 lõike 2 punktides 3-7 sätestatud kohustused täidetakse kriminaalhooldusosakonnas, võib kriminaalhooldusametnik isikut kirjalikult hoiatada või isikule pandud kohustusi tema nõusolekul muuta, asendada või määrata täiendavaid kohustusi. Kohustuste täitmata jätmisel või kui isik ei nõustu muudatustega, esitab kriminaalhooldusametnik ettekande prokuratuurile või kohtule.

§ 4. Vangistusseaduse muutmine

§ 54. Eritingimused naiskinnipeetavale

(1) Rasedate naiste jaoks sisustatakse vanglas eraldi ruumid ja korraldatakse laste eest hoolitsemise. Emal ja kuni kolmeaastasel (kaasa arvatud) lapsel võimaldatakse ema taotlusel ja eestkostetasutuse nõusolekul elada koos.

(2) Vanglateenistus tagab emale sideme säilimise üle kolme aasta vanuse lapsega, kui see ei häiri lapse normaalset kasvatamist ega avalda talle kahjulikku mõju.

[RT I 2009, 39, 261 - jõust. 24.07.2009]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 ema kohta sätestatud kohaldatakse ka isale, kui see on lapse parimates huvides.

§ 76. Vabastamine tingimisi enne tähtaega

(1) Kinnipeetava katseajaga tingimisi enne tähtaega vabastamiseks edastab vangla pärast kinnipeetava poolt karistusseadustiku § 76 lõigetes 1 ja 2, § 76¹ lõikes 1 või §-s 77

sätetatud karistusaja ärakandmist kohtule:

1) kinnipeetava kohta käesoleva seaduse § 5³ alusel vangiregistrisse kantava teabe vastavalt kohtu nõudmisele;

[RT I, 22.03.2024, 1 - jõust. 01.04.2024]

2) kinnipeetava iseloomustuse, milles antakse vangla hinnang uue kuriteo toimepanemise võimalikkuse, kinnipeetava ohtlikkuse ja tema ennetähtaegse vabastamise kohta;

3) kriminaalhooldaja arvamuse katseaja, käitumiskontrolli aja ja kinnipeetava suhtes kohaldatavate kohustuste valiku ja nende kohaldamise tähtaja kohta;

4) kinnipeetava nõusoleku elektroonilise valve kohaldamiseks, kui kinnipeetav taotleb enda vabastamist karistusseadustiku § 76 lõike 1 punkti 1 või lõike 2 punkti 1 alusel, ja

5) kannatanu arvamuse kinnipeetava ennetähtaegse vabastamise kohta, kui kannatanu on esitanud kriminaalmenetluse seadustiku § 38 lõike 5 punktis 4 sätestatud taotluse ning on oma arvamuse vanglale avaldanud.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(2) Kinnipeetava tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmisel karistusseadustiku § 76 lõike 1 punkti 1 või lõike 2 punkti 1 alusel edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule pärast karistusseadustiku § 76 lõike 1 punktis 2 või lõike 2 punktis 2 sätestatud karistusaja ärakandmist, kuid mitte varem kui kuue kuu möödumisel tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmise määruse jõustumisest.

(3) Kinnipeetava, kes oli kuriteo toimepanemise ajal noorem kui kaheksateistaastane, katseajaga tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmisel karistusseadustiku § 76¹ lõike 1 alusel edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule ainult juhul kui kohus on sätestanud oma määruhes materjalide uuesti esitamiseks tähtaja.

[RT I, 19.03.2015, 1 - jõust. 29.03.2015]

(4) Kinnipeetava tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmisel karistusseadustiku § 76 lõike 1 punkti 2 või lõike 2 punkti 2 alusel edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule ühe aasta möödumisel tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmise määruse jõustumisest, kui kohus ei ole sätestanud oma määruhes materjalide uuesti esitamiseks pikemat või lühemat tähtaega.

(4¹) Kinnipeetava tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmisel karistusseadustiku § 77 lõike 1 alusel edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule kahe aasta möödumisel tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmise määruse jõustumisest, kui kohus ei ole sätestanud oma määruhes materjalide uuesti esitamiseks lühemat tähtaega.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(5) Kui kohus on karistusseadustiku § 76 lõike 7 alusel pööranud süüdimõistetu kandmata jäänud karistuse osa täitmisele või süüdimõistetu on karistusseadustiku § 76 lõike 8 kohaselt katseajal toime pannud uue tahtliku kuriteo, mille eest teda on karistatud vangistusega, edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule pärast karistusseadustiku § 76 lõike 1 punktis 2 või lõike 2 punktis 2 või § 76¹ lõikes 2 sätestatud karistusaja ärakandmist, kuid mitte varem kui ühe aasta möödumisel täitmisele pööratud karistuse osa kandmisele asumisest või uue kuriteo toimepanemise eest mõistetud karistuse kandmisele asumisest süüdimõistetu poolt. Kohus võib oma määrusegaga sätestada kandmata jäänud karistuse osa täitmisele pööramisel materjalide uuesti esitamiseks ühest aastast pikema või lühema tähtaja või tähtaja millal süüdimõistetu vabastatakse vangistusest kui kohus ei ole vabastamist keelanud vanglateenistuse või prokuratuuri põhjendatud ettepanekul.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(5¹) Kui kohus on karistusseadustiku § 77 lõike 3¹ alusel pööranud eluaegse vangistuse täitmisele, edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule pärast kahe aasta möödumist täitmisele pööratud karistuse kandmisele asumisest süüdimõistetu poolt. Kohus võib oma määrusegaga sätestada karistuse täitmisele pööramisel materjalide uuesti esitamiseks kahest aastast lühema tähtaja.

[RT I, 19.03.2019, 3 - jõust. 01.07.2019]

(6) Vangla ei edasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjale kohtule kinnipeetava katseajaga tingimisi enne tähtaega vabastamiseks karistusseadustiku § 76 lõike 3 kohaselt, kui kinnipeetaval on jäänud mõistetud karistusajast kanda vähem kui kaks kuud. Vangla edastab materjalid kohtule karistusjärgse käitumiskontrolli kohaldamiseks, kui kinnipeetav vastab karistusseadustiku §-s 87¹ sätestatud tingimustele.

(7) Kinnipeetava tingimisi enne tähtaega vabastamise materjalide ettevalmistamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 12.07.2014, 1 - jõust. 01.01.2015]

(8) Kui vanglateenistus või prokuratuur leiab, et kinnipeetava katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamine karistusseadustiku § 76 lõike 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõike 2 alusel ei ole põhjendatud, edastatakse vähemalt 30 päeva enne vastavas lõikes sätestatud tähtaega kohtule põhjendustega ettepanek kinnipeetava vabastamata jätmiseks. Põhjendatud vajaduse korral võib edastada ettepaneku kohtule kolmekümnest päevast lühema aja jooksul.

(9) Kui vanglateenistus või prokuratuur on esitanud käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud ettepaneku kohtule, ei vabastata kinnipeetavat enne sellekohase kohtulahendi jõustumist ka juhul kui karistusseadustiku § 76 lõikes 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõikes 2 sätestatud tähtaeg saabub enne kohtulahendi jõustumist.

(10) Kui kohus keelab kinnipeetava katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamise karistusseadustiku § 76 lõikes 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõikes 2 sätestatud tähtajal ja määrab uue tähtaja mille möödumisel vabastamise küsimust uuesti arutatakse, edastab vangla kohtule määratud ajaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid. Kui kohus määrab tähtaja, millal süüdimõistetu vangistusest vabastatakse, võib vanglateenistus või prokuratuur esitada uuesti ettepaneku keelata süüdimõistetu katseajaga tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamine.

§ 172¹⁰. Käesoleva seaduse § 76 kohaldamise erisused pärast karistusseadustiku § 76 lõigete 1¹, 2¹ ja § 76¹ lõike 2 jõustumist

(1) Vanglateenistus edastab karistusseadustiku § 76 lõigete 1¹, 2¹ ja § 76¹ lõike 2 muudatuste jõustumisel kohtule käesoleva seaduse § 76 lõikes 1 nimetatud materjalid (edaspidi materjalid) ka nende kinnipeetavate kohta, kellel on karistusseadustiku § 76 lõigetes 1¹ või 2¹ või § 76¹ lõikes 2 sätestatud tähtaeg möödunud või vähem kui kuue kuu pärast saabumas. Vanglateenistus edastab materjalid nii tingimisi ennetähtaegse vangistusest vabastamisega nõustumise kui keeldumise korral.

(2) Vanglateenistus edastab kohtule materjalid kõigepealt kinnipeetavate kohta, keda puudutab muudatus karistusseadustiku § 76¹ lõikes 2, seejärel kinnipeetavate kohta, keda puudutab muudatus karistusseadustiku § 76 lõikes 1¹ ning lõpuks kinnipeetavate kohta, keda puudutab muudatus karistusseadustiku § 76 lõikes 2¹, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast karistusseadustiku § 76 lõigete 1¹ ja 2¹ ning § 76¹ lõike 2 jõustumist.